

Posudek diplomové práce ing. LENKY ŠACHOVÉ

Vývoj jmenných kategorií

FF UK, Ústav románských studií

Diplomantka si vytkla za cíl podat celkový přehled vývoje jmenných kategorií z latiny do italštiny. Práci přehledně a účelně člení do čtyř kapitol, jimž ještě předesílá krátký úvod. V první kapitole uvádí paradigmatata všech latinských deklinací a stručně deklinace charakterizuje, pak nastiňuje hlavní rysy jejich redukce do tří italských tříd. V druhé se zabývá zánikem latinského pádového systému. Třetí kapitola je věnována kategorii čísla a poslední, čtvrtý oddíl, pojednává obdobně o kategorii rodu.

Autorka se opírá o klasická díla o historickém vývoji italštiny (Rohlf, *Grammatica storica della lingua italiana e dei suoi dialetti*, Migliorini, *Storia della lingua italiana*, Maiden, *A linguistic history of Italian*), v oblasti tvarosloví o gramatiku S. Hamplové (*Grammatica italiana*, 2004) a dnes už také klasickou Dardano – Trifone, *Grammatica italiana con nozioni di linguistica*. Hlavní referencí v otázce čísla substantiv je P. Acquaviva, v oblasti rodu G. Corbett a jím uváděná Hockettova definice pro klasifikaci rodu.

Základní obraz změn, ke kterým mezi latinou a italštinou došlo, z diplomové práce vcelku přehledně vyplývá. Od úvodních dvou kapitol, které referují o změnách ve flektivním systému, nabývají zbývající dvě kapitoly postupně stále více charakteru morfologicky zaměřeného pohledu na synchronní situaci v současné italštině, pochopitelně s přihlédnutím k původním lexémům latinským. Pokud vymezení práce chápeme takto, diplomantka svůj úkol dobře splnila. Vývoj v užším smyslu, jeho chronologii, datování i preciznější popis, popř. výklad některých jevů však práce neobsahuje. Jsem si však vědom náročnosti takového úkolu, který je možná nad rámec požadavků kladených na magisterskou diplomovou práci.

Vrátím se ke kladům práce. Vidím je v jasném a přehledném členění, tedy v uspořádání i posloupnosti jednotlivých částí, v kultivovaném a až na drobné prohřešky jazykově správném výkladu, v dobře vybrané, názorné exemplifikaci. Nechybí ani formální náležitosti, včetně zpracování méně exponovaných částí, jako jsou poznámky, resumé, bibliografie.

Připomínky k jednotlivostem:

Zejména v úvodní části by zasloužily zpřesnit termíny středověká latina, vulgární latina, volgare a další. (viz např. s. 19 – „*Ve středověku se z vulgární latiny stala „latina středověká“*“)

Nejasné jsou výrazy *nekompoziční význam* – s. 34, *standardní neoznačený rod* – 44 (nesprávný překlad?).

Nevhodné je spojení *velární přízvuk* – 38 pozn. 49

25 – *Fakt, že formy... superfici, speci jsou povoleny... spočívá v jejich původu* (nikoli, je to dáno fonologicky, výslovností)

40 pozn. 51 – *Složenina francobollo... nemůže být chápána jako složenina adjektiva a substantiva...* “ (proč ne? je pouze utvořena odlišně od předchozích příkladů)

41 – *l'asciugamano... gli asciugamani* (stejně jako sg. il battimano/i nebo např. il portafoglio/i může být také sg. l'asciugamani)

41 – *i dopopranzi* (podle De Maurova GRADIT zůstává dopopranzo v pl. neměnné)

46 – *výraz fine settimana může mít oba rody* (domnívám se, že ne, i podle GRADIT je vždy maskulinum; vykládá se elipsou z *il periodo/tempo di fine settimana*)

50 – *Latinský rod si ponechaly... cimex, icis, fem... v jižní Itálii..., zatímco v Toskánsku se říká... la cimice.*

55 – *Zevrubně řečeno* (asi zhruba řečeno, zevrubně je antonymum)

55 – *v ustálených spojeních jako ,pervenire a lieto fine‘* (se slovesem *pervenire* ustálené spíš není)

Chyby v gramatice a v pravopise přičítám nepozornosti, mnoho jich není – např. *nebo-li, zda-li* (passim), *slov, které* (40), *kompozita tvořené* (41), *faktory sami o sobě* (42), pleonasmus jsou *tabulky skloňování latinských deklinací* (7)

Uvedené nedostatky by neměly zakrýt, že ing. Lenka Šachová odvedla poctivou práci, jejíž klady jsem popsal výše. Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 25.1.2010

Mgr. Jiří Špaček
oponent diplomové práce